

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA :
Oradea Francisc Deák No. 2.
Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE:
Ca ziar săptămânal : 100 Lei
Pe un an 50 Lei
Pe un jumătate an 50 Lei

RĂVAȘ

Propaganda intensivă, vrăjmașă care face în străinătate, are efecte care mult le simțim în viața internă economică. Discreditarea a tot ce este românesc pe cale bună, și cu îngrijorare ve cum nu funcționează serviciul nostru propagandă.

O dovadă a fost pregătirile făcute de Antonescu la Paris în vederea vizitei d-lui de finanțe Vintilă Brătianu, o nouă dată ni dă seria de articole din Anglia și Cehoslovacia și mai recent comentariile italiene la stările dela noi; precum și vederea leului.

Simțim, că aerul în întreaga lume este saturat de o nervozitate oătimașă, și mururile grele cer cumpănirea situației mai ales de ambiția unora sau altora, cari pot corespunde în funcțiile ce li s'au înținat.

Contrapropagandă cu rezultate se poate realiza numai bazat pe încrederea generală a populației, și cu inteligența care reprezintă înțință și energie devotată Națiunii întregi.

"Astra", cetatea veche și va alege un conducător. Toate ziarele discută asupra alegerii Președintelui. Alegerea odată amânată discuții înfocate, scoate la suprafață nume noi, bine cunoscute în viața publică — socială-literară de aci.

"Astra" cocepută în spiritul vremurilor a rămas reprezentantul genial al genului bogățiilor neamului românesc. Dela război până la A. Bârseanu președinții ei sunt aleși dintre oameni oțeliți. Oțeliți în caracter, oțeliți în convigeri. Acest om, cunoscător bun al tuturor circumstanțelor trebuie să iasă ales și astăzi.

Comerțanții se plâng de severitatea legii pentru combaterea speculației.

De ce vrei să faci în lumea demoralizată azi? Urmările devastărilor încă nu s'au pierdut, ordinea socială pretinde măsuri, interesele obștești trebuie să fie apărate!

Comerțul liber, astăzi devine un abuz de absurd, ca libertatea individului să se bazeze pe mâna hoțului. Conștiința și moralitatea trebuie dintâiu să devină norme obligatorii, apoi ne vom putea gândi la măsuri, ca să depărtăm măsuri, cari de altfel azi lovesc numai în comerțanți ne-

FRANȚA ȘI ANGLIA

Ochii lumii întregi sunt ațintiți asupra celor doi stăpâni ai situației europene. Franța încă sângerândă și în trup și în suflet se mucește să se tămăduiască. 1870 nu poate fi uitat și nici sufletul, plin de pasiunea revanșei, al Germaniei. Sunt atâtea dovezi că germanul nu se mulțumește cu încheierea socotelilor. Și oricâte curente democratice vor sufla peste Reichul lor, naționalismul este prea organic spre a putea fi nimic. Franța, plină de multă experiență, vede bine și gândul german și rănilile sale. Ruhr-ul este ultima etapă a luptei și cea mai sigură pentru francezi că dușmanul va fi ținut pe loc, cu capul în pământ, spre a nu-l ridica atât de curând, sau cel puțin până ce puterile Franței vor crește, spre a nu mai fi ajunse de nici un dușman

Anglia, sigură de înfrângerea forței brutale și de aci mai departe, pare a nu se mai gândi la o eventuală ridicare răzbușătoare a Germaniei și de aceea pe baze umanitariste, dar cu un gros substrat de interese economice, ia apărarea cetuii căzut și silește pe învingător să-și reducă pretențiile. Ce-i pasă Angliei, ea care a încins globul pământului într'un

brâu de oțel, cum spun francezii? Ce-i pasă de gândurile unora sau ale altora, când e vorba de salvarea intereselor financiare ale supușilor săi?! Franța înțelege că dacă va scăpa momentul din mână, munca sa de refacere și de întărire va trebui să fie înmițată.

Pe noi ne doare și sufletește și trupește, neînțelegera franco-engleză. Sufletește, pentru că asistăm la cearta dintre doi frați mai mari și dela care așteptăm exemplul de iubire și frăție.

Trupește, pentru că reducându se, mereu datorită Germaniei, noi care avem să luăm numai 1 (unu) la sută, nu vom mai avea luat nimic. Situația noastră este exact ca a Franței și cu toată generozitatea pe care vrea să ne-o inspire Anglia, trebuie să fim gata de orice.

Anglia ar trebui să garanteze că sufletul celor învinși s'a îmbrăcat în haine noi, în hainele iubirei sincere, în sufletul curat al păcii și în dorința nebună de liniște.

Ori unde ne uităm însă avem semne că focul arde sub cenușă și că vorba Românului: „ne-o coace". Să fim dar atenți!

Excursiunea veteranilor la Oradea-Mare

Un grup de 32 membri ai Societății Veteranilor din războiul 1877 al cărei patron este Generalul A. Avereșcu au vizitat în ziua de 8 și 9 August a. c. orașul Oradea-Mare cu scopul de a încorona mormintele eroilor căzuți în luptele dela Tisa.

Bătrânii veterani au fost primiți la gară de către autoritățile militare și civile. De aci s'a format un cortegiu care a plecat până în fața primăriei.

Seara la orele 8 veteranii și cu reprezentanții autorităților militare și civile din localitate au luat o masă comună în restaurantul „Prințul Carol", masă dată de primărie. Cu această ocaziune s'au rostit cuvântări entuziaste de către primarul Bucico, col. Nicolae Ioanid, comand. al pieții Oradea-Mare și Catana prefectul Poliției. Din partea veteranilor a răspuns d. președintele al Soc.: A. Cantorichi și d. Comăneanu, artist al teatrului Național din Craiova. Seria toasturilor o încheie d. consilier cultural orașenesc, d. Petru Dejeu arătând prin câteva cuvinte trecutul românesc al acestui oraș. D-sa, arată că Oradea-Mare și județul Bihor deși pe vremuri erau situate aproape în mijlocul țării ungurești totuși aceste plaiuri erau meleaguri de cultură românească.

Județul Bihor a dat neamului românesc pe cel dintâi profesor de limbă și literatură română dela Universitatea din Budapesta: pe Alexandru Roman, pe care îl vedem mai târziu ca fondator al Academiei Române alături de V. Alexandri, și T. Cipariu. Bihorul a dat neamului românesc pe Iosif Vulcanu, fondatorul revistei „Familia" în ale cărei coloane apar cele dintâi versuri ale celebrului nostru Eminescu. Deci aceste ținuturi acum după ce sunt alăturate României — în urma vite-

jiei luptătorilor dela crearea Independenței Regatului Român și plămuirea României dintre Nistru și Tisa, trebuie să avem toată nădejdea că în viitor vor contribui la promovarea vieții naționale românești.

Joi dimineață la orele 9 veteranii în frunte cu muzica militară și urmați de companiile de soldați din garnizoană au plecat la cimitirul eroilor căzuți în luptele dela Tisa. Aici s'a oficiat un serviciu divin și veteranii au încoronat mormintele.

La această serbare s'au rostit cuvântări insufleteitoare de către bătrânul preot Gheorghe Papp care a petrecut la locul de veșnică odihnă pe acele vremuri aproape toți eroii cari își dorm somnul veșnic în acest cimitir, și col. N. Ioanid, precum și a președintelui Societății Veteranilor.

După serbarea din cimitir veteranii și trupele din localitate au defilat în fața primăriei unde apoi s'a încins hora Unirei.

În decursul zilei veteranii însoțiți de mai mulți reprezentanți ai autorităților din loc au vizitat teatrul orașenesc „Regina Maria", unde pompierii din localitate au făcut exerciții de stins focul cu cele mai moderne pompe cu motoare de benzină. De aci au plecat la uzinele electrice și de tramvai. După amiază au făcut o excursiune la băile Felix, iar la orele 6 seara câțiva membri ai Soc. Veteranilor au dat o reprezentație bine reușită în teatrul militar al Reg. 85 Inf., teatru înființat în urma stăruințelor bravului Comandant al acestui regiment: colonel Aricescu. Veteranii au plecat seara la orele 8 și 30 la Craiova. La gară au fost petrecuți de reprezentanții autorităților militare și civile. La despărțire și-a luat rămas bun mulțumind cu toată căldura pentru ospitalitatea cu care au fost primiți și găzduiți de către municipalitatea Oradea-Mare.

P. Dejeu.

Tablouri din Pind.

Coboară¹⁾

Pe dealul cu iarba uscată
Cu brazii cu cetina ruptă
De groaznică vremilor luptă
O turmă de celnici mânăta
Spre zarea scaldată
In boară

Coboară.

Poteca-i pierdută'n noroae
Și văile urlă umfiate...
Sunt pașiști întregi inundate
De ploae.

Coboară...
In urmă rămâne pustii
O stână de garduri prădată,
O stână pe vremi răsfățată
De jocul vioiu de mioară
Și-a doinelor vechi armonie.

E pindul întreg în furtună
Iar ceața se lasă mai deasă
Și munții cunună
Că însași durerea ce-apasă
Nebună
Și seacă
Pe suftelul celor ce pleacă.

Coboară...
Bătuți sunt de soarte
Și celnici și turmă
Și merg
Cum merg condamnații la moarte
In ceasul din urmă!

M. G. Samarineanu.

1) Din volumul „Tablouri din Pind” care va apare în curând.

Evreii noștri

Metternich a spus cândva că fiecare popor își are evreii săi. Dar noi din nenorocire nu-i avem pe aceia care i-am merita. Li avem pe cei vechi și pe cei noi, înțelegând pe cei rămași moștenire dela unguri și pe cei din vechea țară. Unii nu sunt ai noștri ci sunt ai maghiarilor cu limbă, cu suflet, cu venin cu tot; iar ceilalți (și aici fac o distincție pomenind numai pe intelectuali) sunt internaționali, sau tot ce vrei afară de români. Nu că era mai bine sub coroana ungară, căci și azi avem dovada iubirei maghiare față de ei prin proclamarea, singură în toată lumea, a lui „*numerus clausus*”; dar fiindcă evreii au totuși anumite stigmate caracteristice pe care le cităm după un

savant în materie: „Istoria dovedește că Semiții sunt lipsiți de acest echilibru armonios al tuturor puterilor sufletești, prin care se disting indo-europenii. Pasiunea, personalitatea, voința energică, rațiunea ascuțită predomină la Semiți. Ei nu pot concepe lucrurile în mod *obiectiv*. Ei sunt subiectivi¹⁾. Inferioritate civică, spirit vecinic nemulțumit și revoltat, cu un cuvânt românesc „*neastâmpărați*” și dușmani oricărei erarchii și autorități, iată calități, pe care nici d. Iorga, nici d. Costaforu nu le pot contesta.

Urmăriți cu atenție unele ziare și vă veți convinge cât de *ai noștri* sunt evreii cari au presa românească în mâna lor.

Tot ce ar putea să ne compromită e scris cu litere groase; tot ce-i merit românesc, abia se poate citi. Unde este vorba de falsificări de diplome, de nemulțumiri, veți citi cele mai multe nume de evrei. Iar câte un naiv, sau câte un amețit de vorbe mari, în loc să le arate drumul firesc de înțelegere cu noi, se asociază cu ei în „Liga drepturilor omului — recte *evreului*”, ne dă lecții de civism, călcând în picioare cele mai elementare drepturi ale unei țări. De dragul unor nemulțumiți, a unor vecinic revoltați și neîmpăcați cu ordinea fac cu țipetele lor, să vină controlori străini să-i vadă, ca apoi să rădă.

Iar presa din Ardeal, toată în mâinile lor, se adapă dela metropolele din București și aruncă numai venin în țară. Cei de aici citează pe cei de acolo, când e vorba să se arate păcatele inerente oricărui neam; iar cei de acolo citează pe cei de aici când e vorba de *drepturile omului*! Cei de aici sunt atât de înapoiți în drepturile ginților, încât nu văd absurditatea când cer să li-se permită, lor evrei, în țara românească, să învețe un-gurește sau chinezește. Cei de acolo măresc ecoul jălaniei absurde, ca să audă liga națunilor.

Nu este antisemitism să le arăți calea greșită și nepotrivită cu vremea. Este dorința sinceră a unui neam, care și-a recăpătat dreptul său la viață. Este un neam de pe spinarea cărui evreii la rând cu toții, au trăit și trăesc și azi. Veniți de vedeți munții Bihorului cum se dezbracă de podoaba lor sub unelele de exploatare; veniți de vedeți pe badea Ioan Moțul cum își varsă toată averea adunată într'o săptămână dela exploatarea cu pădurea, în teigheaua cu rachiul. Și po-vestea nu se potrivește numai aici; jalea este mai mare. Intrebăm dar: țărani aceștia nu sunt și ei oameni?

Nu avem oare dreptul în numele vorbelor mari ale: *drepturilor omului*!! să pretindem „evreilor noștri” să fie mai înțelegători, deci mai Români?!

E datoria noastră, cari privim lucrurile mai obiectiv, să le spunem evreilor dela noi: Fiți evreii noștri și prin aceasta sunteți și ai voștri și sunteți mai la înălțimea vremurilor. Seneca.

¹⁾ Lassen: Indische Altertumskunde (414 — Leipzig 1867).

Chestia minorităților la Conferința de

Copenhaga, 15. — A 21-a a Uniunii interparlamentare s'a deschis cu o deosebită solemnitate. stiuile care figurează în program minorităților etnice. Participă câte parlamentari: 100 de suedezi, 28 austriaci, 28 germani din Cehoslovă maghiari și câțiva români. Grupul a ununii interparlamentare se compune legați oficiali, dintre care 5 cehi și Mai mulți deputați de diferite națiu, sunt în delegația oficială. Se urma sub masca idealismului — de câț maghiari și germani, să se prezinte norităților din România, Cehoslovav slavia, sub aspecte false. Lucrările conferinței vor lua ziua de 17 c.

Aplicarea reformei

Zilele trecute a avut loc o consilierilor agricoli în care d. Emil rectorul general al agriculturii din Ar munitat ultimele dispozițiuni luate de Agriculturii și domeniilor, pentru a gr reformei agrare în Ardeal. Până la se August se vor termina toate lucrările priere, trecând toate terenurile în pos tului.

Iată dispozițiunile luate de Min culturii.

Până la 15 Septembrie 1923 inf față de pământ expropriat din Ardea între în posesiunea de fapt a țăranilor.

Deoarece parcelarea și măsurat și deci definitivă a loturilor nu se pu la 15 Septembrie, se vor măsura pă lanțul, în mod provizoriu.

Loturile intrate astfel în poses nilor rămân pentru totdeauna în maa condițiunea că ele vor fi micșorate după parcelarea și măsurătoarea defia corespundă exact ca întindere lotului

In modul acesta țăranimea din dela 15 Septembrie efectiv în posa mântului care i-se cuvine.

AVIZ

In Piața Unirii din Oradea-M lului Tipografiei Românești s'a organ pozit de ziare, care va încerca să ap resele ziarelor românești, cari vor vânzare, și al căror vânzare până reprezentat un interes a birourilor străine. Doritorii se vor adresa la Dre „Simplon” Oradea-Mare, Chioscul Ps

Cărți și ziare răsfoite

Cei patru săteni din Putna.

In timpul retragerii săvârșite în iarna anului 1916 de către oștirea Română, patru săteni din Jud. Putna, s'au hotărit să trimită știri despre mișcări e Germanilor, celor din Moldova și să ajute fugarilor Români prizonierl de a trece „dincolo”. Lucrul acesta greu îndeosebi pentru oameni cari nu aveau „studii speciale” în această privință și cari nici nu făcuse cândva o leacă de ucenicie în vre-o „școală de spionagiu”; numai întemeiați pe dorul de a-și sluji în acele grele clipe l'au îndeplinit uimitor de bine.

Mai mult soțiile acestor patru săteni i-a îndemnat, i-a sprijinit în faptele lor. Mulți fugari prin mijlocirea acestora au trecut în Moldova, multe știri au prins bine conducătorilor noștri dar într'o zi Germanii aflară totul. Cei patru săteni au fost osândiți la moarte, nevestele lor la osândă grea pe viață. Sătenii au fost împușcați. Cel din urmă cuvânt al lor a fost „Trăiască România”. ... iar ghemul vremii a deșirat anii ...1917...1918...1919

...1920...1921...1922... Numerile de mai sus nu-s decât „tic-tac-urile” unor clipe de sânge din marele ceas al Istoriei.

Intr'un târziu, un „ales” din „Sfatul Țării” a rupt vâlul uitării ce acoperea patru morminte. A vorbit la cameră străduindu-se, să arate celorlalți faptele celor patru săteni din Jud. Putna... Un ministru plictisit a făgăduit o „pensie” lunară văduvelor dela stat, iar „ceilalți aleși în sfatul țării” au „aplaudat” furtunos.

Ziarele conștiințioase, au arătat cetitorilor acest crâmpie de faptă împletit din suflet, avânt și sânge. Unii cetitori au dat din umeri, alții au zîmbit cetind „despre cei patru săteni martiri din Putna” iar alții poate au leșinat. Dar numele acestor fii ai neamului nu se cunosc. Nimeni nu s'a gândit de a cere ca osemintele lor să fie desgropate și a le pune cu toată măreția cuvenită dacă nu într'o criptă a lor cel puțin alături de cei ce dorm la Mărăști..

De „veșnicirea” în piatră a chipurilor celor 4 sfinți ai neamului și așezarea statuei în una din piețele din Focșani, ca pildă noilor vlăstare ce creștem nici nu îndrăsnesc să mai scriu.

Statul, plătește lunar văduvel negustor cinstit, — alt nimic. In a neamuri își fac „idoli naționali” sc lor săracă poate de bărbați și fapte vlt în lipsă îi nascocesc... Noi avem din de mulți încât ni-i greu să ținem min

S'a adus pentru încuviințare m „Sfatul țării” o lege prin care pe 10 km. dela hotarele țării înlăuntru e streinii să poată cumpăra pământ aceasta pentruca streinii să nu prin așezările lor, fărâmițând populația e marginea țării. Bine! Dar ce înseam când alte țări își întăresc marginile pe o întindere de 40—50 Km.?

Oare nu-i timpul să luăm și măsură aducând și împrăștiind țării pe cei săraci în avere dar bogă lor de dragoste față de neam — slujbași?

Cesar!

INFORMAȚIUNI

Incendiu din comuna Terebești.

min. ca în 12 crt. d. a. la ora 3 și jum. din
a unui băiat fumător, s'a declarat un
groaznic în comuna fruntașă Terebești
Satu-Mare.

ars 15 gospodării cu tot avutul lor,
de grâu și de fân adunat.

cul fiind alimentat de un vânt puternic
fi localizat decât foarte greu, după
într'ajutor și locuitori din comunele în-
N'a fost însă stins cu desăvârșire nici
zile.

ubele se evaluiază la 40 milioane și
e prezinta cu atât mai gravă intrucât
în majoritate românească, este săracă.
cțiune de ajutor se va iniția.

CRONICA SPORTIVĂ

Curse sportive în Oradea-Mare.

stăm mai jos un caz, care este menit să arunce
înăuntru asupra intențiilor Consiliului Orășaneșc
ntărirea și protejarea elementului românesc.

ție, ca actuala arenă sportivă este proprietă-
ții. Aceasta arenă față de cluburile multe, —
măr — s'a dovedit neincăpătoare, deci în cer-
tive de mult s'a slevat ideea edificării unei
sportive. În acest sens s'a discutat foarte
conducătorii cluburilor interesate, ba chestiun-
ns înaintea Comitetului Regional F. S. S. R.
-Mare, care prin președintele său Dr. Nicolae
tat în mai multe rânduri chestiunea arenelor
Cons. Orașului. Deci să reținem bine. Orașul
t în convorbiri cu Com. Reg. care este un
os al unei instituții românești, pusă sub înalta
a M. S. Regelui și având ca conducător efec-
S. R. Principele Carol.

iliul Orășaneșc însă, trece peste toate aceste
e, și nici nu vrea să știe, că în acest oraș —
e s'a spus și s'a scris atâta că trebuie româ-
listă un club sportiv curat românesc „Bihorul”,
uda și energia câtorva români cu inimă a
progres oareși-care.

ce se petrece N. A. C. (Nagyvárad Athlé-
clubul burgheziei maghiare, face o petiție
liul Orășaneșc, prin care cere încheierea Par-
beta de lângă gară, pentru edificarea unei
tive. Orașul cu o repeziune uimitoare îi admite.

de ce n'a găsit orașul de bine, ca înainte de
atare decizie importantă, să consulte și pe
li oficiali ai sportului, cari de sigur i-ar fi su-
la potrivită ca și singurul club românesc și
e cluburi locale să beneficieze din acest act,
rinimos pentru alții.

Atfel suntem informați, că conducătorii Bihorul-
privi pasiv această jignire a intereselor ro-
Preș. al Com. Reg. F. S. S. R. a intervenit al
Prefectura a aprobat deciziunea Consiliului
și avem convingerea, că pe arena, care după
va primi numirea după A. S. R. Pr. Carol,
a și emula echipele cluburilor „Bihorul” și
mânând ca Consiliul tot atât de generos să
teren potrivit care i se va cere pentru clubu-
vés” și „Egyetértés”.

el emularea cluburilor și dezvoltarea atletis-
servi interesul educației fizică potrivită pregă-
tebuie să se facă pentru Olimpiadele viitoare.

Aviz

face cunoscut domnilor membri ai Coope-
grădinarie „Leguma”, că direcțiunea a
nzare, carnete de membru. Un carnet
le hârtie în valoare de 200 (două sute)
mpără cu 183 lei, adică cu o reducere de
omnii acționari sunt rugați a cumpăra
nrete dela vânzătorul din piața mare sau
ește (localul societății de tramvae). Cine
carnete va beneficia la finele anului și de
e consumație, care nu se vor distribui
nilor membri care au cumpărat carnete,
a este singurul mijloc prin care se va
aba câte zarzavaturi a consumat fiecare și
ime de consumație i-se cuvine.

nnii membri sunt avizați că cooperativa
te nimănu legume acasă, ci are două
defacere; unul în piața Mare, în baraca
altul în piața Unirei (Laszlo) în chioscul
ângă chioscul Tipografiei Românești. De
t rugați toți domnii acționari, ca să tri-
cumpăra zarzavaturile de care au nevoie.
Direcțiunea.

Familia Regală în Ardeal. În cursul săp-
tămâinii trecute M. S. Regele și Regina, împreună
cu A. S. R. Principele Carol, Principesele Elena
și Ileana au făcut o călătorie în mai multe părți
ale Ardealului. Au trecut prin Jibău, Zălau, Dej,
Apahida, Huedin, Ciucea, Gheorgheni, Vâlcele și
o parte a Munților Apuseni, de unde s'au întors
în Turda și Aiud s'au urcat în trenul regal și
s'au întors la Sinaia.

Acceleratul de București a adus Vineri
8 August a. c. un vagon ministerial. Notabilitățile
liberale, în frunte cu d. Iulian Peter au eșit în
întâmpinarea... vagonului în care călătorea d.
Ionel Brătianu la Karlsbad. Primul ministru
deși trenul a poposit un sfert, de oră în gară, și
aderenții veniseră să-i facă primirea solemnă,
nu s'a dat jos din tren.

Guvernul a hotărât ca parlamentul să se
redeschidă pe ziua de 15 Noembrie a. cor. S'a
fixat acest termen, ca o amănare a termenului
fixat pe ziua de 15 Oct. a. c.

Aniversarea morții lui Aurel Vlaicu. Un
grup de intelectuali români din Oraștie au luat
inițiativa pentru aniversarea de 10 ani a morții
tragice a primului aviator român Aurel Vlaicu,
mort în 13 Septembrie 1913 în urma unui ac-
cident de av. on lângă Câmpina. În locul unde
și-a găsit moartea „Vulturul Carpaților” se va
ridica un impozant monument.

„Astra”, Asociațiunea pentru literatura și
cultura poporului românesc din Ardeal își va
ține congresul anual la Timișoara în zilele de
28, 29 August a. c. Acest congres va avea să
aleagă un nou președinte în locul decedatului
A. Barseanu, Luptele interne cari previn con-
gresului, dau un deosebit interes lucrărilor, —
și vor determina activitatea societății pentru mai
departe. Bilete cu reducere de 75% pentru aceia
cari doresc a lua parte la acest congres stau la
dispoziție la Dl. Dr. Aurel Lazăr Str. Iosif Vulcan.

**Inaugurarea Orfelinatului „Principele
Mihai”.** La 18 Aug. orele 10 a. m. se va ce-
lebra inaugurarea Orfelinatului „Principele Mihai”.
La inaugurare vor lua parte d-na Olga Sturdza
presidenta generală Societății Ocrotirea Orfanilor
din Război din Iași, d-na Sofia general Atanasiu
presidenta regionalei din Cluj și d. G. Mărzescu
Ministrul Muncii Ocrotirilor Sociale. Serbarile vor
avea loc în localul Orfelinalului piața Schluch 1,
și sunt organizate de prezidena orfelinatului din
Oradea-Mare d-na Lucia Dr. Zigre.

Delegațiuni la Primărie. Marți a. m. mai
multe delegații s'au prezentat noului prefect
d-lui Dr. Victor Hodor.

Delegația agricultorilor din Velența în
frunte cu președintele Asociației Economilor
Silaghi-Corbu s'au prezentat pentru a felicita
noul prefect.

Învățătorii, conduși de directorul *Firu* au
venit să ceară să li se deie locuințe confortabile
pe cari le merită ca muncitori culturali.

Conducătoarele grădiniilor de copii s'au
prezentat primarului *Bucico* și cons. cult. *Dejeu*,
cerând ca să nu se închidă grădiniile de copii, a
căror necesitate e evidentă. În urma noiei dis-
poziții d-n cele 10 grădini de copii existente azi,
abia ar rămânea două.

**Biroul de încartiruire își reîncepe acti-
vitatea.** În urma deciziei prefectului Dr. Victor
Hodor a fost numit ca șef pentru conducerea
oficiului de locuințe d. Ioan *Gherlan*. Postul
șef *Fildan* a fost transferat la secția economică
a orașului. În momentul din urmă aflăm, că
acest oficiu este dizolvat, și cartiruirile se vor
face de comisia constituită la Poliție.

În baza ordinului prefect al orașului Oradea-
Mare cu No. 2836/1923, aducem la cunoștința
spre știre și conformare obștei orașului Oradea-
Mare, ca prin Decretul Regal No 1881/1923,
publicat în Monitor Oficial No 20, a. c. s'a în-
terzis vânzarea de terenuri și clădiri la străini
aflate în comunele situate la 10 km. dela fron-
tiera, în afara de comunele urbane situate pe
Dunăre și pe vechia frontieră de mare.

În 15 Septembrie Regimentul 5 Roșiori
din Oradea-Mare va aranja mari concursuri
h pice. Programul se va anunța la timp.

La încheierea ziarului ne sosește o cores-
pondență, care învederează, cum informează inten-
ționat greșit presa minoritară asupra activității orga-
nelor administrative. O publicăm în proximumă.

La Pref. Poliției salarele pe luna aceasta
până astăzi nu s'au lichidat.

În zilele de 3 și 4 August s'a ținut alegere de
senator în circumscripția *Miercurea-Ciuc*. Partidul maghiar
a candidat pe preotul armean Ioachim Görög, iar parti-
dul liberal pe directorul de liceu Szöcs Géza. Alegerea
s'a încheiat cu biruința candidatului liberal, care a în-
trunit 3121 voturi, față de 522 voturi ale candidatului
partidului maghiar.

**Biroul Central pentru Organizarea
Congresului General Studentesc din Cluj,**
ne roagă să dăm publicității următorul: Comu-
nicat. Având în vedere faptul că guvernul a
oprit Congresul General Studentesc, care tre-
buia să aibă loc la Cluj, în zilele 26 August
și următoarele, se aduce la cunoștința tuturor,
că Biroul nostru își încetează activitatea, deoarece
toate stăruințele comitetelor studentești de a
face guvernul să revina asupra tiranicei hotărâri,
au rămas zadarnice, *Congresul fiind interzis a
se ține sub orice formă.* Situația nou creată va
va fi examinată și soluționată prin luare unor
hotărâri definitive în congresul tuturor delegați-
a studentimii, care se va ține la Iași, în 22—29
August 1913. Președinte: *Pus*, Secretar: *I. Mocan*.

Înștiințare. La școala normală de învăța-
tori din Oradea-Mare sunt vacante 60 locuri în
clasa I, cari se pot ocupa prin concurs. Concur-
sul se ține din: 1. română, aritmetică; istoria și
geografia țării. 30 din locuri sunt cu plată
(100 lei anual) și 30 fără plată. Actele ce se
cer sunt: carte de botez; certificat de absolvirea
a cel puțin 4 clase primare; bilet de vaccină;
certificat de numărul copiilor și naționalitate;
certificat dela percepător, arătând dările ce le
plătește tatăl copilului, către Stat, județ și co-
mună. Aceste acte împreună cu cererea (rugarea)
va fi înaintate direcțiunei școlii în strada Liceul
Real No. 4 până cel mai tâziu la 28 August.
Concursul începe la 1 Sept. ora 8 dimineața și
fiindcă ține 3—4 zile, părinții copiilor sunt rugați
să se îngrijească de-ale mâncării. *Direcțiunea.*

Rectificare. În No. 21 din 10 Aug. 1923
s'a strecherat o greșală, care cu plăcere o recti-
ficăm. Fiind vorba în pag. 4 la Informații de
tinerul Maximilian David am zis: „Mama îi
locuște la Cluj; tata i-a murit în 14, și a fost
9 ani și 8 luni în serviciu la Banca Românească”
... Corectorul a uitat ceva? Textul original
este: „și a fost 9 ani și 8 luni în serviciu la o
bancă românească.”

Azi Vineri are loc la Tribunalul din
Oradea-Mare dezbaterea procesului soților Iosif
Pap, Horga Jancsi, Nagy Carol, Nagy Petru,
Szabo Imre încriminați cu spargeri în 9 rânduri.
Consiliul este prezidat de Cons. la Curtea de
Apel Palánkai. Criminalii stau în arest preventiv
de 7 luni și au fost descoperiți de agenții din
Prefectura Poliției Borodi, Fodor și Hegyési.

Dr. d. Găldău medicul radiolog al Spita-
lelor Militar și Civil și a deschis laboratorul de
iafe Roentgen și electroterapie lampă de quartz,
Diathermie, curente galvanice și faradice. Con-
sult 11—1, 3 5. Strada Pințul Carol (Szilágyi
Dezső 10).

Tratatulele ruso-române. În chestia tra-
tatulelor ruso-române au fost date oficios urmă-
toarele precizări: După luare contactului am-
bele comisii au expus punctul de vedere al
guvernelor respective asupra chestiunilor în disc-
uție. Comisiunile n'au avut împuternicire pentru
hotărâri definitive. Comisiunea română va de-
pune raportul său ministrului de externe, rămă-
nând ca guvernul nostru să avizeze asupra hotă-
rârilor de luat și asupra locului și datei întru-
nirii viitoare, care va fi fixată ulterior.

Turneul Corului Hubic din Beluș. Ve-
stitul Cor bisericesc condus de profesorul d.
Hubic din Beluș, care a reputat deja succes
frumoase în marile centre ale Ardealului, creân-
du-și un bun renume, a plecat în 9 crt. într'un
turneu la Sighetul-Marmației, Slatina (Ceho-
Slovacia), Careii-Mari și Satu-Mare. În tot locul
vor da concerte.

INFORMAȚIUNI

pentru Anul școlar 1923—1924. la Conservatorul de Muzică și Artă dramatică din Cluj.

La Conservatorul de Muzică și Artă dramatică din Cluj, care e Instituție de Stat, dependentă de Ministerul Cultelor și Artelor ;
Cursurile, cari formează obiectul învățământului se împart în următoarele 5 secții :

I. Secția teoriei și a compoziției : 7 ani.

Cursul Inferior :

Anul I. — Principiile muzicii anul I, Solfegiu și dictatul muzical anul I.
Anul II. — Principiile muzicii anul II, Solfegiu și dictatul anul II.
Anul III. — Armonia.

Cursul Superior :

Anul IV. — Contrapunct anul I.
Anul V. — Contrapunct anul II.
Anul VI. — Compoziția anul I.
Anul VII. — Compoziția anul II.

II. Secția instrumentelor :

Pian, Violină—violă, Violoncel : 7 ani.
Contrabas, Flaut, Oboi, Clarinet, Fagot. Cron, Tromba, Tromboni : 6 ani.
Cu cursurile ajutoare obligate :

III. Secția cântului : 5 ani : cu cursurile ajutoare obligate :

Cursul Inferior (cânt)

Anul I. — Principiile muzicii anul I.
Anul II. — Principiile muzicii anul II.
Anul III. — Armonia auxiliar anul I, Pian auxiliar an. III, Istoria muzicii anul I. Limba italiană II și Ansamblu coral.

Cursul Superior

(cânt de operă sau concert).

Anul IV. — Armonia auxiliar anul II, Istoria muzicii anul II, Teoria formelor și Ansamblu coral.
Anul V. — Acustica, Estetica și Ansamblu coral.

IV. Secția dramei : 4 ani.

Cursul Inferior :

Anul I. — Cîntre cu voce tare și dicțiune.
Anul II. — Declamație.

Cursul Superior :

Anul III. — Artă dramatică anul I.
Anul IV. — Artă dramatică anul II.

V. Secția pentru pregătirea profesorilor de muzică : 4 ani, cu cursurile toate cu caracter principal.

Cineva pentru a putea fi înscris la examenul de admitere trebuie să înainteze Direcțiunii Conservatorului o cerere de înscriere, între 10—20 Septembrie incl

Cererea va trebui să fie însoțită de următoarele acte :

- actul de naștere ;
- certificat de studiile făcute ;
- autorizația părintelui sau tutorelui ;
- certificat pe perfectă sănătate ;
- bilet de date personale ;
- lista de piesele studiate pentru examenul de admitere și

g) Taxa de înscriere și examinare.

Elevii vechi vor trebui să se reinscrie la începutul anului între 10—26 Septembrie, printr'o cerere formular adresată Direcțiunii, înaintând odată cu cererea de reinscriere, biletul de date personale și toate taxele prescise.

Strămutarea în cursul anului dela un alt Conservator nu este admisă.

Cei cari doresc să fie înscriși la examenul de admitere vor plăti deodată cu înscrierea o taxă de înscriere și examinare, de 40 lei. Examenele de admitere vor fi între 21—26 Sept. 1923.

Taxele de frecventare, cari vor fi plătite întregi la începutul anului școlar, deodată cu reinscrierea la elevii vechi și imediat după admiterea elevilor noi până la 30 Septembrie, — vor fi :

Pian curs preparator și inferior	lei 300—;
Pian curs superior	" 400—;
Violină curs preparator și inferior	" 250—;
Violină curs superior	" 350—;
Cânt curs inferior	" 250—;
Cânt curs superior	" 350—;
Dramă curs inferior	" 200—;
Dramă curs superior	" 300—;
Teoria-Compoziția și violoncelul, curs inferior	" 100—;
Teoria-Compoziția și violoncelul, curs superior	" 200—;
Secția pentru pregătirea profesorilor de muzică	" 100—;
Contrabas și instrumentele de vânt	"

Deodată cu taxa de frecventare toți elevii vor achita :

taxa pentru comitetul școlar de 250 lei,

taxa pentru bibliotecă de 20 lei, iar elevii dela clasele de pian;

taxa pentru întreținerea instrumentului de 50 lei.

Cu acest an șco'ar se vor deschide cursuri de toate instrumentele de suflat de lemn și alamă.

Anul școlar în Conservator se deschide la 1 Septembrie. El se împarte în 2 semestre: primul dela 1 Septembrie până la 31 Ianuarie, al doilea dela 1 Februarie până la 30 Iunie.

Lecțiunile încep în ziua 1 Octombrie și ține până la 31 Maiu. În acest timp se vor ține lecții în toate zilele afară de Dumineci, de vacanțele și sărbătorile.

Elevii sunt supuși disciplinei școlare atât în Conservator cât și afară de Conservator. Orice abatere dela disciplina școlară se pedepsește conform regulamentului.

CRONICA ECONOMICA

Cursul devizelor la Oradea-Mare

17 August 1923

Coroana maghiară	150
Marca	130
Coroana austriacă	300
Coroana Cehă	725
Francul francez	1360
Francul elvețian	4550
Dollarul	250
Lira	1150
Fontul șterling	1070

Bursa din Zürich

BERLIN — — — —	0000150
NEW-YORK — — — —	55075
LONDRA — — — —	2517
PARIS — — — —	3605
MILANO — — — —	2375
PRAGA — — — —	161750
BUDAPESTA — — — —	003 ¹ / ₂
BUCUREȘTI — — — —	200
VIENA — — — —	0007755

A apărut:

„POEME IN PROZĂ“ de: Emil Isac.
Editura „Tipografia Românească“ S. A. Oradea-Mare. Prețul unui volum 22 Lei.
Se găsește de vânzare la toate librăriile și la editură: „Tipografia Românească“ S. A. Oradea-Mare, Ștrada Deák No. 2.

CAROL NEUMANN

negustor de cereale

Parcul Traian (Széchenyi-tér)
Telefon 407

Cumpără și vinde tot felul de cereale. Are în depozit întotdeauna cantități considerabile, din tot felul de cereale, și stă la serviciul Onor. public. 2

TELEFON 3-98

PRODUS ELE FABRICEI DE BERBE
CZELL
DIN CLUJ

Din cauza calităților lor neîntrecute sunt Mărcile Conducătoare

Lloyd 1749.—32.

Depou principal „ORIENT“ S. A. pentru Industrie
la Oradea-Mare Str. Gilányi, 5—7. Tele

ULTIMA

Ostaticii români din Ungaria, sunt rău. Astfel, au fost scoși din lagăr în închisori ca toți criminalii. mite eșirea din celulă de cât mătate de oră pe zi. Asemenea cât se poate de proastă iar celor de vreun tratament medical nu lăsați în voia soartei. ***

Berlin 13. — (Rador). În u socialistilor de a nu mai spr Cuno, cancelarul german a hotăr demisia. Socialiștii susțin ca Stressemann, care adoptă p cialiștilor. ***

Berlin 13. — (Rador) Cuno ședintelul Ebert demisia cabin a acceptat demisia.

Berlin 13. — (Rador). Stres înșărcinat cu formarea noului cab

Partidele de ordine speră ca mai critic pentru statul german a Reichstagul a adoptat legea impo și măsuri radicale pentru amelior germane. ***

Berlin 15. — Circulația tra luat complet. Oamenii purtând grupuri de comuniști s'au luptat Poliția a despărțit pe luptători, din ambele tabere. ***

Berlin 15. — Ordinea în restabilită. Berlinul e relativ alte orașe mari din restul țării turburări comuniste. În multe ales în Saxonia, au avut loc liția. Au fost morți și răniți. ***

Lafayette 16. — (Germania), ocupate au avut loc manifestațiun greviști și polișiștii germani. La A fost 15 morți și aproape 50 răni zona belgiană se înregistrează 14. ***

Komerer. (Statele-Unite) ternică explozie provocată în îngropat 200 de mineri. ***

Lafayette 16. — „Journal de din Londra că în urma vânzărilor manifestă actualmente prin cercurile Londra o scădere simțitoare a Acesta este rezultatul campaniei îndu împotriva Franței.

AGENTURA COMERCIALA

D-na Constanin Nicodim Terca
Oradea-Mare, Str. Aurel Vlaicu (Gr

Mijlocește tot felul de inter comerciale și industriale. Vi mari și mici, vii și propriet cum mașini agrare și aut Primește vindere și cumpă temne, vizează pașapoarte orice țară.